

Перспективи розвитку діджиталізації в судовій експертизі

Світлана Хамініч

докторка економічних наук, професорка, старша наукова співробітниця, Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз Мін'юсту України, професорка кафедри соціально-економічних дисциплін, Дніпровський державний університет внутрішніх справ МВС України, м. Дніпро, Україна, ORCID: 0000-0002-2221-5550, e-mail: svetala1704@i.ua

Розглянуто роль діджиталізації в судовій експертизі в сучасному глобалізованому світі. Виокремлено труднощі, пов'язані з оцінкою результатів експертизи в межах судового процесу. Акцентовано увагу на перспективах, пов'язаних із діджиталізацією суспільства та розвитку цифрового середовища в сучасному світі.

Ключові слова: діджиталізація; судова експертиза; експерти; цифрове середовище; правосуддя.

Prospects for the Development of Digitalization in Forensic Sciences

Svitlana Khaminich

This paper examines the digitalization role in forensic sciences in today's globalized world. It highlights the challenges associated with evaluating forensic findings within the judicial process. Special attention is given to the prospects linked to the digitalization of society and the development of a digital environment in the modern world.

Keywords: digitalization; forensic expertise; experts; digital environment; justice.

В епоху стрімкого розвитку цифрових технологій майже всі сфери діяльності людини задіяні в процесі діджиталізації. Не є винятком і судова експертиза. Уведення цифрових технологій у судову експертизу відкриває нові горизонти для підвищення точності й ефективності експертиз, проте тягне за собою низку викликів та проблем. Сьогодні цифрове середовище має безліч переваг:

- підвищення точності та швидкості оброблення даних;
- зберігання та передавання даних;
- можливість застосування штучного інтелекту;
- поява більш просунутих систем аналізування даних;
- розвиток блокчейн-технологій для захисту та зберігання даних;

- упровадження віртуальної реальності;
- взаємодія між державними та приватними структурами;
- залучення університетів та дослідницьких інститутів до розроблень [1].

Сучасні цифрові інструменти дають змогу автоматизувати багато процесів, які раніше виконувались уручну. Це значно знижує ймовірність людської помилки та прискорює процес проведення експертизи. Наприклад, застосування програмного забезпечення для аналізування ДНК або автоматичного розпізнавання відбитків пальців дає змогу швидко та точно ідентифікувати підозрюваних або потерпілих.

Ще одним важливим аспектом діджиталізації є зберігання та передавання даних. Оцифрування матеріалів експертиз та використання електронних баз даних забезпечує доступ до величезної кількості інформації в режимі реального часу. Це полегшує роботу експертів, слідчих та юристів, оскільки вони можуть отримувати доступ до результатів експертиз та обмінюватися ними незалежно від місця перебування.

Також варто зазначити, що цифрові технології дають змогу застосувати для аналізування даних штучний інтелект. Наприклад, системи, засновані на алгоритмах штучного інтелекту, можуть аналізувати великі обсяги даних та виявляти закономірності, що складно зробити людині. Це особливо корисно в складних експертизах, наприклад, фінансових

розслідуваннях або аналізуванні цифрових слідів. Із розвитком технологій штучного інтелекту очікується поява більш просунутих систем аналізування даних, які зможуть значно спростити та прискорити роботу експертів. Наприклад, алгоритми штучного інтелекту сьогодні застосовують для автоматичного оброблення аудіо- та відеозаписів, що дає змогу швидше отримувати докази з громіздких матеріалів.

Застосування блокчейну в судовій експертизі може гарантувати незмінність та справжність даних, що підвищить довіру до результатів експертиз. Блокчейн забезпечує прозорість та безпеку, а також унеможливорює фальсифікацію або маніпуляцію з даними [2].

Технології впровадження віртуальної реальності можуть бути використані для моделювання або реконструкції подій на підставі доказів. Віртуальна реальність дасть змогу експертам, слідчим та суддям більш точно оцінювати деталі справи та приймати обґрунтовані рішення.

Для успішної діджиталізації в судовій експертизі необхідна тісна співпраця між державними органами, приватним сектором та науковими установами. Державні структури (суди, органи внутрішніх справ та прокуратура) відіграють ключову роль в ініціюванні та координації процесу цифровізації судової експертизи. Проте впровадження нових технологій часто потребує значних вкладень та технічних рішень, які можуть надати приватні компанії та тех-

нологічні стартапи. Наукові установи можуть займатися дослідженнями у сфері застосування штучного інтелекту та нових методів аналізування доказів. Це дасть змогу розробити ефективні підходи до цифрової експертизи та оцінювання доказів, які потім можуть бути впроваджені в повсякденну роботу судових експертів.

Отже, діджиталізація судової експертизи дає правовій системі нові можливості для підвищення точності, швидкості та ефективності роботи експертів. За грамотного прийняття управлінських рішень та правильного підходу, активного впровадження нових технологій діджиталізація судової експертизи може значно покращити якість правосуддя й забезпечити більш ефективну боротьбу зі злочинністю. Подальший розвиток цифрових технологій у цій галузі залежатиме від готовності державних

та приватних організацій інвестувати в інновації, навчати фахівців та впроваджувати сучасні рішення у правову практику.

Перелік джерел посилання

1. Хамініч С. Ю., Сокол П. М., Бабіч А. Д. Digital-маркетинг як сучасний засіб просування товарів та послуг. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2019. Вип. 6 (111). С. 46—50. DOI: 10.32840/1814-1161/2019-6-9 (дата звернення: 12.10.2024).
2. Яремчук В. О. Сучасні напрямки судової експертизи і криміналістики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2023. Т. 2. Вип. 80. С. 207—210. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/58815> (дата звернення: 12.10.2024).